

1 INNLEDNING

Tromsø 06.03.20, alf.sollund@barentswatch.no

Det vises til regelverksprosess for ny lakselusforskrift og høring med frist 06.04.2020¹. Dette notatet dekker BarentsWatch svar på høringen. Svarene er i hovedsak begrunnet i behovet for å ha data som gjør oppfølging av forvaltning mulig, og er basert på erfaringer gjennom utvikling av tjenesten <https://www.barentswatch.no/fiskehelse/>.

Svarene gis i følgende delkapitler under:

- 2.1 Datatekniske forhold for overgang fra gammel til ny rapportering2
- 2.2 Generelle ønsker fra brukere avdekket gjennom samarbeidsprosjektet Fiskehelse.....2
- 2.3 Konkrete kommentarer til høringsdokumentet «Utkast til forskrift om kontroll med lakselusi akvakulturanlegg».....3
- 2.4 Forslag til endringer på Altinn-skjemaet Rapportering Lakselus5

En stor del av innspill retter seg mot implementeringen av forskrifter i form av skjema, eller data på annen måte. Vi ber om nødvendig Mattilsynet ta med disse videre inn i neste runde, dvs arbeide med skjema.

2 BARENTSWATCH SVAR PÅ HØRING

2.1 Datatekniske forhold for overgang fra gammel til ny rapportering

I forhold til å få plass ny implementering av rapportering, dvs nye Lakselus skjema (AltInn) og **tilgrensende datasystemer** er det svært viktig å få på plass klare milepæler for ny rapportering så tidlig som mulig.

Den faglige forvaltning har etter BarentsWatch erfaring en stor faglig tyngde, men dette går i enkelte tilfeller ut over det å sikre at disse skal kunne håndheves gjennom et data økosystem for høsting og deling. For å få på plass slike endringer kreves det et omfattende arbeide i endringer av datasystemer. Slikt arbeide må planlegges og budsjettes, og koordineres mellom de ulike aktørene. Det er derfor utrolig viktig å få på plass en overordnet plan så tidlig som mulig.

For Lakselus rapportering inkludere dette endringer i datasystemer hos (listen er ikke komplett):

- Produksjonssystemer hos oppdrettere som har API-er mot AltInn.

¹ Publisert 14.09.2016 Sist endret 22.02.2020:

https://www.mattilsynet.no/fisk_og_akvakultur/fiskehelse/fiske_og_skjellsykdommer/lakselus/ny_lakselusforskrift.25694?utm_campaign=Høring&utm_medium=Epost&utm_source=Mattilsynet&utm_term=Ny_lakselusforskrift&utm_content=Akvakultur%2C_Fiskehelse%2C_Akvakultur%2C_Fiskehelse

- Tjenesten <https://www.barentswatch.no/fiskehelse/> hos BarentsWatch som benytter AltInn Lakselus og tilgjengeliggjør data gjennom GUI, nedlasting og API-er.
- En rekke selskaper og enkeltpersoner (37 per 06.02.20) som benytter Lakselus data gjennom BarentsWatch Fiskehelse API for sine tjenester.

2.2 Generelle ønsker fra brukere avdekket gjennom samarbeidsprosjektet Fiskehelse

- Stor behov for oppfølging av lus og behandling på:
 - Produksjonsområde
 - Lokalitet
 - Produksjonsenhet (Mære)
 - Egendefinerte områder
- Det ønskes å bedre å kunne følge opp lus og behandling ifbm:
 - Samlokalisering
 - Samdrift
- Det må i større grad synliggjøres hvilken tillatelse som er i bruk (spesielt på «grønne» tillatelser. Dette har også blitt bemerket fra næringen selv.
- Det bør gå klart frem hvordan utregningen av lakselus snitt gjøres
- Ikke-medikamentelle metoder bør i større grad detaljeres

2.3 Konkrete kommentarer til høringsdokumentet «Utkast til forskrift om kontroll med lakselusi akvakulturanlegg»

1. Definisjonen på "produksjonsenheten" bør klargjøres, dvs om dette er en mær eller en lokalitet. Ut fra § 7 ser det ut til å være en mær?

Ref: "§ 4 Grenser for nivåer av lakselus

I den enkelte produksjonsenheten skal det ikke være nivåer av lakselus som kan redusere fiskevelferden."

2. Krav om 7/14 dag telling bør designes slik at data kan benyttes og vises i tjenester, og det bør synliggjøres når avgjørende sjøtemperatur skal måles.

Ref. "§ 7 Hvordan telle lakselus, beregne gjennomsnitt og oppbevare grunnlagsdata

Hvis sjøtemperaturen er lik eller over 4 °C, skal antallet lakselus telles minst hver 7. dag.
Hvis sjøtemperaturen er lavere enn 4 °C, skal antallet lakselus telles minst hver 14. dag."

3. Design av skjema for rapportering må gjøres slik at det følger med et tidsstempel for tellinger. For brukere av tjenesten Fiskehelse, kanskje spesielt oppdrettere, er det av stor verdi

å se nøyaktig når tellinger per produksjonsenhet ble utført, med en større oppløsning enn pr dag.

Ref: "§ 8 Rapportering

Oppdretteren skal rapportere hvilken dato tellingen ble utført."

5. Der hvor telling gjøres på ulike tidspunkt for ulike produksjonsenheter bør det også inngå andre tilhørende data for hvert tidspunkt. Et eksempel kan være sjøtemperatur som da bør være målt for samme tidspunkt.

Ref: "§ 8 Rapportering

Oppdretteren skal rapportere hvilken dato tellingen ble utført."

6. I krav til rapportering bør det inngå data som forteller om samordning, i praksis kan dette gjennomføres ved at det lages en geometri per slikt område på samme måte som for sykdomssoner (WFS). I Mattilsynet/BarentsWatch samarbeidsprosjektet Fiskehelse ble det i 2018 gjennomført workshoper med ulike Fiskehelsetjenster (Åkerblå m.fl.) der det ble diskutert å vise slike samordning-soner i Fiskehelse. På dette tidspunktet var eierskap til data og hjemmel i forskrifter ikke modne for å få dette på plass.

Ref. "§ 9 Samordning for kontroll med lakselus og resistensutvikling

For å få en effektiv kontroll med lakselus og for å forebygge og motvirke resistensutvikling, skal oppdrettere med anlegg i samme område samordne relevante tiltak mot lakselus.

Oppdretteren skal ha en skriftlig og oppdatert plan som viser hvordan forskriften skal følges. For å få effektiv kontroll med lakselus og for å forebygge og motvirke resistensutvikling, skal oppdrettere med anlegg i samme område samordne planene sine"

7. Er «veterinær eller fiskehelsebiolog» å regne som offentlig tilgjengelig informasjon (deles ved krav om innsyn)?

Ref: "§ 10 Forsvarlig behandling

En behandling kan bare settes i gang dersom en veterinær eller fiskehelsebiolog har funnet at behandlingen vil være forsvarlig."

8. Det bør defineres klarere: «område med en lusegrense på 0,2 voksne hunnlus». Dersom det lages særskilte slike områder må det lages geometri for områder slik at datasystemer kan benytte informasjonen (eksempelvis slik det gjøre for ILA / PD områder i dag, dvs WFS).

Ref: "§ 11 Transport og slakting

Transport og slakting av fisk fra produksjonsenheter med gjennomsnittlig voksne hunnlus per fisk lik eller over

a) 0,5 i produksjonsenheten når lusegrensen for anlegget er 0,5 og

b) 0,2 i produksjonsenheten når lusegrensen for anlegget er 0,2, jf. § 4 andre ledd

skal skje slik at lakselus og egg ikke slippes ut til omgivelsene. Dersom fisken skal passere eller slaktemerdssettes i et område med en lusegrense på 0,2 voksne hunnlus, må fisken som skal transporteres eller slaktes komme fra en produksjonsenhet med mindre enn 0,2 voksne hunnlus i gjennomsnitt, dersom frakt og slakt skal skje åpent.

Mattilsynet kan kreve lukket transport og slaktning også for fisk fra produksjonsenhet med under 0,5 eller 0,2 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk."

9. Særskilte lusegrenser må tilgjengeliggjøres av Mattilsynet vha API-er, alternativt kan oppdrette rapportere disse uten merarbeide da de sannsynligvis har lusegrensene lagret i sine produksjonssystemer.

Ref: "§ 12 Særbestemmelser for stamfiskanlegg

Mattilsynet kan innvilge en høyere lusegrense og redusert omfang av telling og rapportering for fisk i stamfiskanlegg, de siste ni månedene før stamfisken skal landsettes for stryking."

2.4 Forslag til endringer på Altinn-skjemaet Rapportering Lakselus

Forslag er tidligere sendt inn til Inna S. Larsen, Mattilsynet.

2.4.1 Selskapsinformasjon

2.4.1.1 Eksisterende skjema:

The screenshot shows the Altinn web interface for reporting salmon lice. The main heading is 'Rapportering Lakselus'. On the left, there is a navigation menu with options like 'Selskapsinformasjon', 'Lusetilstand og behandling', 'Historikk om reiseruter', 'Følgeskiltbeholdning', 'Ettidshandling', 'Fiskehandling', 'Mekanismisk åpning av lakselus', and 'Kontrollskilt'. The main content area is titled 'Rapportering lakselus' and contains two sections: 'Selskapsinformasjon' and 'Kontaktperson'. The 'Selskapsinformasjon' section has fields for 'Tittel', 'Registreringsnummer', 'Bedrifsnummer', 'Luselutslusnummer', 'Luselutslusdato', and 'Kommentar'. The 'Kontaktperson' section has fields for 'Navn', 'E-post', and 'Telefonnummer'. The 'Navn' field is filled with 'HÅKDAL INGER JOHANNE'. At the top right, there is a 'Logg ut' button. At the bottom, there are navigation buttons: 'Tilbake', 'Neste >>', 'Kontroller skjema', and 'Send inn rapportering'. A footer note says 'Skjema må være kontrollert og uten feil for å gå videre.'

2.4.1.2 Forslag:

Nytt felt: År (nedtrekksliste). Default verdi er året vi er i.

Det bør ikke være mulig å registrere skjema for uker i framtida.

2.4.2 Sammendrag av uka (tidligere Lusetelling og behandling)

2.4.2.1 Eksisterende skjema:

2.4.2.2 Forslag:

altinn HÅKEDAL INGER JOHANNE Logg ut

< Til Min meldingsboks

Innsending: **Rapportering Lakselus** Mattilsynet

1.Utfylling → 2.Innsending → 3.Kvittering Vis steginformasjon

Oversikt - skjema og vedlegg Hovedskjema

Skjema: **Rapportering Lakselus** Om skjema Hjelp

Velg side i skjemaet ved å klikke på sidenavn under

- Selskapsinformasjon
- Sammendrag av uka**
- Lusetelling
- Mistanke om resistens
- Følsomhetsundersøkelse
- Badebehandling
- Førbehandling
- Ikke-medikamentelle tiltak
- Rensefisk

Rapportering lakselus Mattilsynet

Lusetelling og sjøtemperatur

Sjøtemperatur Grader

Er det telt lus i løpet av uken det rapporteres for? Ja Nei

Resistens og følsomhet

Mistanke om resistens? Ja Nei

Følsomhetsundersøkelse Ja Nei

Behandling

Badebehandling Ja Nei

Førbehandling Ja Nei

Ikke-medikamentelle tiltak Ja Nei

Utsett av rensefisk Ja Nei

<< Forrige Neste >> Kontroller skjema Videre til innsending Skjema må være kontrollert og uten feil for å gå videre.

- Nytt navn på skjemasiden: "Sammendrag av uka". (Tidligere: "Lusetelling og behandling").
- Lusetellings-feltene flyttes til ny skjemaside (Lusetelling).
- Overskriften "Lusetelling" byttes ut med "Lusetelling og sjøtemperatur".
- "Mekanisk fjerning av lakselus" byttes ut med "Ikke-medikamentelle tiltak".

2.4.3 Lusetelling

2.4.3.1 Forslag – hvis brukeren har svart JA på forrige skjemaside:

The screenshot shows the Altinn web interface for reporting salmon lice. At the top, the Altinn logo is on the left, and the user name 'HÅKEDAL INGER JOHANNE' with a 'Logg ut' button is on the right. Below the header, there's a navigation bar with 'Til Min meldingsboks' and 'Innsending: Rapportering Lakselus'. A progress indicator shows '1.Utfylling' as the current step, followed by '2.Innsending' and '3.Kvittering'. A 'Mattilsynet' logo is in the top right corner of the main area. On the left, a sidebar menu lists various options, with 'Lusetelling' selected. The main content area is titled 'Rapportering lakselus' and contains a 'Lusetelling' section with three input fields: 'Voksne hunnlus', 'Bevegelige lus', and 'Fastsittende lus', each with an 'Antall' label and a small question mark icon. At the bottom, there are navigation buttons: '<< Forrige', 'Neste >>', 'Kontroller skjema', and 'Videre til innsending'. A note at the bottom right states 'Skjema må være kontrollert og uten feil for å gå videre.'

Lusetellingsfeltene er flyttet til egen side.

Hjelpeteksten "Feltet skal være blankt hvis det ikke er telt lus" kan fjernes, fordi man kun ser disse feltene hvis man har svart JA på at det har blitt telt lus denne uka.

Alle feltene må fylles ut.

2.4.3.2 Forslag – hvis brukeren har svart NEI på forrige skjemaside:

The screenshot shows the Altinn web interface for reporting salmon lice. The user is logged in as HÅKEDAL INGER JOHANNE. The form is titled 'Rapportering Lakselus' and is part of a multi-step process (1. Uttylling, 2. Innsending, 3. Kvittering). The current step is 'Uttylling'. The form asks 'Hva er årsaken til at det ikke ble telt lus denne uka?' (What is the reason for not counting lice this week?). The options are: 'Lokaliteten har ikke fisk', 'Fisken skal slaktes denne uka', 'Dårlig vær', and 'Annen årsak. (Bruk kommentarfeltet nedenfor)'. There is a text input field for 'Kommentar'. The form is controlled by 'Mattilsynet'.

Hvis man har svart NEI, og det ikke har blitt telt lus, så går det an å spørre etter årsak. Hvis vi får inn data her på at årsaken er at det ikke er fisk på lokaliteten, så kan vi senere lage et filter for å vise/skjule lokaliteter som ikke har fisk, uavhengig av biomasse-skjemaet.

2.4.4 Ikke-medikamentelle tiltak

2.4.4.1 Eksisterende skjema

The screenshot shows the Altinn web interface for reporting salmon lice, specifically the 'Mekanismisk fjerning av lakselus' section. The user is logged in as HÅKEDAL INGER JOHANNE. The form is titled 'Rapportering Lakselus' and is part of a multi-step process (1. Uttylling, 2. Innsending, 3. Kvittering). The current step is 'Uttylling'. The form asks 'Hva er årsaken til at det ikke ble telt lus denne uka?' (What is the reason for not counting lice this week?). The options are: 'Lokaliteten har ikke fisk', 'Fisken skal slaktes denne uka', 'Dårlig vær', and 'Annen årsak. (Bruk kommentarfeltet nedenfor)'. There is a text input field for 'Kommentar'. The form is controlled by 'Mattilsynet'.

2.4.4.2 Forslag:

Istedet for et fritekstfelt så kan brukeren krysse av for de tiltakene som gjøres. Da blir det mulig for oss å vise fram hvilke tiltak som gjøres på Fiskehelse (NB! vi kan ikke vise fram fritekst).

NB! I dagens skjema ser vi at mange som fyller ut H2O2 / hydrogenperoksid i fritekstfeltet, mens dette egentlig hører hjemme i Badebehandling. Derfor bør det være en hjelpetekst som forklarer brukeren at han skal fylle ut dette på Badebehandling-skjemasiden.

2.4.5 Rensefisk

2.4.5.1 Eksisterende skjema:

2.4.5.2 Forslag:

The screenshot shows the Altinn web interface for reporting salmon lice. The user is logged in as HÅKEDAL INGER JOHANNE. The form is titled 'Rapportering Lakselus' and is part of a submission process. The main content area is divided into a left sidebar with navigation options and a main form area. The sidebar includes options like 'Selskapsinformasjon', 'Lusetelling', and 'Rensefisk'. The main form area has a section for 'Rensefisk' with a question 'Er rensefisk i bruk?' and three radio button options: 'Ja, på hele lokaliteten', 'Ja, på deler av lokaliteten', and 'Nei'. Below this is a table for reporting the number of lice removed ('Utsatt av rensefisk denne uka') with input fields for various types of lice: Berggyllt, Bergnebb, Blåstål, Grøngyllt, Rognkall (hann), Rognkjeks (hunn), Rognkjeks (felles), Rødnebb, and Annen rensefisk. Each input field is followed by 'stk'. At the bottom of the form, there are navigation buttons: '<< Forrige', 'Neste >>', 'Kontroller skjema', and 'Videre til innsending'. A note at the bottom right states: 'Skjema må være kontrollert og uten feil for å gå videre.'

Nye felt for å melde inn om rensefisk er i bruk på anlegget. I dagens løsning kan man bare rapportere utsett, og ikke om det allerede er satt ut rensefisk.

En enklere måte å legge inn antall utsatte rensefisk.

Det bør ikke være mulig å sette inn negative tall.

Dersom det er behov for å rapportere antall rensefisk som er tatt ut fra merdene, så bør det være egne felt for dette.